

Ἀριθ. 231 — Λεπτὰ πενήκοντα.

ΕΤΟΣ Ε΄

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ἑννατὸς

Συνδρομὴ ἑτήσια: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.— Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ
1 ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσιαι.— Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

1 Ἰουνίου 1880

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΒΛΑΒΡΠΤΗΣ
[Ἐγγραφή ὑπὸ Σ. Προσαλέντου]

ΤΟΜΟΣ Θ΄.

Πανομοιότυπον τῆς γραφῆς τοῦ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΒΑΛΛΩΡΙΤΟΥ
[Ἐκ τοῦ λευκώματος τῆς Κ^α: Α. Δ.]

Ἰὰ φύλλο κίτρινο καὶ μαρμαρέο
Με' πέφυγ' ὁ ἄνεμος μὲ λα' φλέγα
Μαυρ' ἀπὸ σίτανε, παραδαρμένο
Φροσύνῃ, ἀγάπα με εὖν' ζευδα'.

Ἰὸ' ὑπὲρ ἀνέραχο εὖν' περυσί,
Γυνὰ εὐνομήλουε ὑπὸ βαδί,
Βορρᾶς ἐρύσσει κα' ἀνεμοζάνη
Ἐ λὸ' βράχο λώρριζε καὶ συνελιδνῇ

Φροσύνῃ μ' ἔχχαι κα' παῦν εὖν' ζεία
Να' παῦν εὖν' πόλεμο μὲν ἰδὲ βωλιά
Βράζε ἀπὸ λα' χεῖρ σου ἴ' ἀπαυμένα
Δοῖ' μου γιὰ σὺντροφο χίμα βελιά.

Αἰ' ἔγδ' ἀμέρα μου, ψυχῇ, καρδίᾳ μου
Να' ζεία χώματα, ζεία ποιγιά,
Να' ποῦν λὸ' αἵμά μου λα' σάδιμά μου
Να' βάνε μαίμαρρα ἰ' λα' ἐριμιά,

Ποιὸν ζέγγ' ἀγάπη μου μὲν λα' βελιά σ'
Ψυχῇ μου δώσουε κα' ἀνασινδῶ
Κ' ἔγδω σὰν ὄντρο ἰ' λα' ἀμαρτιά σου
Φροσύνῃ δ' εὐνομήλουε κα' κοιμινδῶ

Χρυσάνας ἔχχαι, σήμερα, χιόνια
Ἰάνδ' ἐπελάσανε ἰ' εὖν' μερῶν
Πάνε φροσύνῃ μου λα' χυιδόνια
Σελᾶς εὖν' ἀύωσαν μαύραν νυχτιά.

Γεράμ' ἔχχαι, σήμερα, σελᾶς
Θ' ἀρχίου ἔχχαι κα' μενυγᾶ...
Ψυχῇ μου ἀγοίμονον, λὸ' περιεγᾶ
Αἰ' ἰωδρῇ μόνον λου μὲν ἰδὲ βωλιά.

Φροσύνῃ μ' ἔχχαι κα' παῦν εὖν' ζεία
Να' παῦν εὖν' πόλεμο μὲν ἰδὲ βωλιά
Ποιὸν ζέγγ' ἀγάπη μου λὸ' ἔχχ' ὑπαρμένα
Ψυχῇ μου, φροσύνῃ μου, ὁ ἀρίων γρά.

Ἀριστοτέλης Βαλλωρίτης

(Κύρα φροσύνῃ)

Ἀθήναι
ἡ 31 Μαΐου 1868

Η ΜΑΔΟΥΡΗ

Πρὸ τῆς Λευκάδος ἐφαπλοῦται σύμπλεγμα νησιδρίων, δίκην ἀτημελήτως ἐσπαρμένων ἐπὶ τῆς θαλάσσης βράχων. Τὸ μικρὸν τοῦτο ἀρχιπέλαγος ἐχρημάτισεν ἐν τῷ μεσαιῶνι καταγώνιον πειρατείας· διότι καὶ μεγάλα πλοῖα ἀδυνατοῦσι νὰ εἰσέλθωσιν ἀκινδύνως ἐν τοῖς στενωποῖς τούτοις, καὶ κατ'ἀλλήλοι ὁρμίσκοι ἀποκρύπτουσι καὶ ὑπερασπίζουσι τοὺς καταφεύγοντας. Ἐκεῖ ὅθεν Καταλάνοι καὶ Γούρκοι ἐλευθέρως βιοῦντες ἐλπίζον καὶ ἐξηνδραπόδιζον τοὺς διερχομένους, μετὰ τῶν ὁποίων μνημονεύεται καὶ ὁ ἀτυχὴς πρωτοβεστιάριος, καὶ τελευταῖος τῶν Βυζαντινῶν χρονολογῶν, Φραντζῆς ὁ πολύτλας. Ἐκ τῆς προσεγγίσεως τοιούτων ὀχληρῶν γειτόνων καὶ ἡ Ἰθάκη ἐρημωθεῖσα, ἀπώλεσε μετὰ τῶν κατοίκων καὶ τὸ ὄνομα· καὶ μόλις κατὰ τὸν ΙΣΤ' αἰῶνα ἡ Ἑνετικὴ δημοκρατία συνώκισεν αὐτὴς τὴν νῆσον, val del Compare τέως ὀνομαζομένην, διὰ Κεφαλλήνων μετοίκων. Ἡδὴ δὲ, ὡς ἀσθενὴς ἀνάμνησις τῶν πειρατικῶν ἐκεῖνων χρόνων, ἐγείρεται ὁ ἡρειπωμένος τοῦ Σκορπιοῦ πύργος, κτισθεὶς ἐν τῷ ὁμωνύμῳ νησιδρίῳ ὑπὸ τινος τῶν ἀρχιληστών τοῦ καιροῦ ἐκείνου.

Μαγευτικὸν πανόραμα παριστῶσιν εἰς τὸν ἐξ Ἑλλάδος ἀναρχόμενον τὰ νησιδρία ταῦτα, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἄγονα καὶ αὐχμηρά. Κατ' ἐξοχὴν δὲ νῦν ἐν ἐξ αὐτῶν ἐγείρεται ὡς εὐφρόσυτος ὅασις, τὴν μονότονον θέαν διακόπτον καὶ ποικίλλων. Ἐρυμνὸς καὶ ἀκατέργαστος βράχος ἦτο πρότερον ἡ Μαδουρὴ, καὶ οὐδεὶς οὐδέποτε ἐφαντάζετο, ὅτι ἐκεῖ ὅπου μόλις θαλάσσια καὶ νυκτόβια πτηνὰ διενυκτέρευον καὶ διητῶντο, νῦν ἤθελον κατοικεῖ ἄνθρωποι περιστοιχούμενοι ὑφ' ὅλων τῶν ἐπικτήτων τῆς φύσεως καλλωνῶν. Οἱ ποιηταὶ εἰσὶν ἐν γένει πνεύματα ἀνήμερα, καὶ ἐπομένως ἡκιστα ὑπομονητικά· ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν ὅμως τοῦ ἐρημητηρίου αὐτῶν ἀναδείκνυνται τούναντίον οἱ ἐπιμονώτεροι τῶν ἀνθρώπων, ὁμοιάζοντες τὰς ἐπὶ τῶν κυμάτων κτιζούσας τὰς φωλεὰς τῶν ἀλκυόνας, αἵτινες ἀενάως παλαίουσι προφυλάττουσαι καὶ ἐπιδιορθοῦσαι τὰ ὑπὸ τοῦ σάλου παρασυρόμενα ἢ διαλυόμενα κατοικητήριά των. Διὰ τῆς πυρίτιδος λοιπὸν καὶ τῆς ἀκλονήτου ἐπιμονῆς ἐνὸς ἐρημοβίου ποιητοῦ ἡ Μαδουρὴ μετεμορφώθη εἰς κομψὴν ἔπαυλιν, μὲ μέγαλα, μὲ ἀμπελῶνας, καὶ λοιπὰ τῶν ποιητῶν ἀπαραίτητα κάλλη.

Τοιαύτην τὴν Μαδουρὴν ἐπεσκεύεθον κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1866, χάριν τοῦ ἐν αὐτῇ βιοῦντος Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου. Μ' ἐξέπληξε κατὰ πρῶτον ἡ ἐκεῖ ἐπικρατοῦσα ζωὴ, ὅπου ἄλλοτε ἡ σιγὴ τοῦ θανάτου, ἡ ἐρήμωσις, καὶ αἱ ἀπαίσιαι τῶν πειρατῶν μορφαὶ ἐδασίλευον, καὶ κατὰ δεύτερον δὲ λόγον αἱ ἐκ τῶν πέριξ μερῶν ἀ-

ναμνήσεις καὶ ἐντυπώσεις. Ἀπέναντι τῆς νήσου ἐφαπλοῦται ἡ πεδιάς τοῦ Κλημενοῦ, ἡ τοῦ παρὰ Θουκυδίδη Ἑλλομένου, ἐνθα, κατὰ τὸ ἕκτον ἔτος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, οἱ Ἀθηναῖοι λοχῆσαντες διέφθειραν τοὺς φρουροὺς, τῶν ὁποίων τὰ πτώματα κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐτάφησαν ἐπὶ τῆς Μαδουρῆς· διότι ὁ κ. Βαλαωρίτης ἀνασκάπτων εὗρε τάφρους πλήρεις ἀνθρωπίνων ὀστέων ἀτάκτως ἐρριμμένων· εἰς τὰ μέρη ταῦτα, διωκόμενοι ἀπὸ τῆς Ἀκαρνανίας καὶ τῆς Ἡπείρου οἱ λεοντόκαρδοι ἀρματωλοὶ, εὕρισκον ἀδελφικὴν προστασίαν καὶ ἱερὸν ἄσυλον, καὶ ἡ Λευκάς πᾶσα ὁ κατ' ἐξοχὴν πυρὴν τοῦ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἐνόπλου Ἑλληνισμοῦ ἐχρημάτισε.

Εὐμενέστατα δεξιῶθεις ὑπὸ τοῦ κ. Βαλαωρίτου ἐν τῷ ποιητικῷ ἐρημητηρίῳ του, ἡσθάνθην τῶν ποιητικῶν καὶ ἐγὼ προσήλωσιν εἰς τὸν βράχον τοῦτον· καὶ εἰμὴ συμβεβηκότα ἀπρόοπτα ἠνάγκαζόν με ν' ἀπέλθω, ὀλίγου δεῖν, ἀποχαιρετῶν τὴν ζωοφθόρον κόριν τῶν σκωληκοβρώτων χειρογράφων, νὰ κάμω τὸ πρῶτον πρὸς τὴν ποίησιν βῆμα, γενόμενος ἐρημόβιος· μὴ λαβὼν ἄλλως τε καὶ ὑπ' ὅψιν ὅτι οἱ ποιηταὶ εἶνε οἱ ζηλοτυπότεροι πάντων, εἰς οὐδένα δανείζοντες, οἱ ἀδήποτε δικαιώματα ἔχοντα ἐπ' αὐτῶν, σπινθηρὰς τινὰς τοῦ θερμαίνοντος πυρός· ἐπομένως ὁ χειμὼν ἤθελε μ' εὗρει ἄνευ πυρός, καὶ τότε, ἀναμφιβόλως θ' ἀπέθνησκον ἐκ τοῦ πεζικοῦ ψυχους.

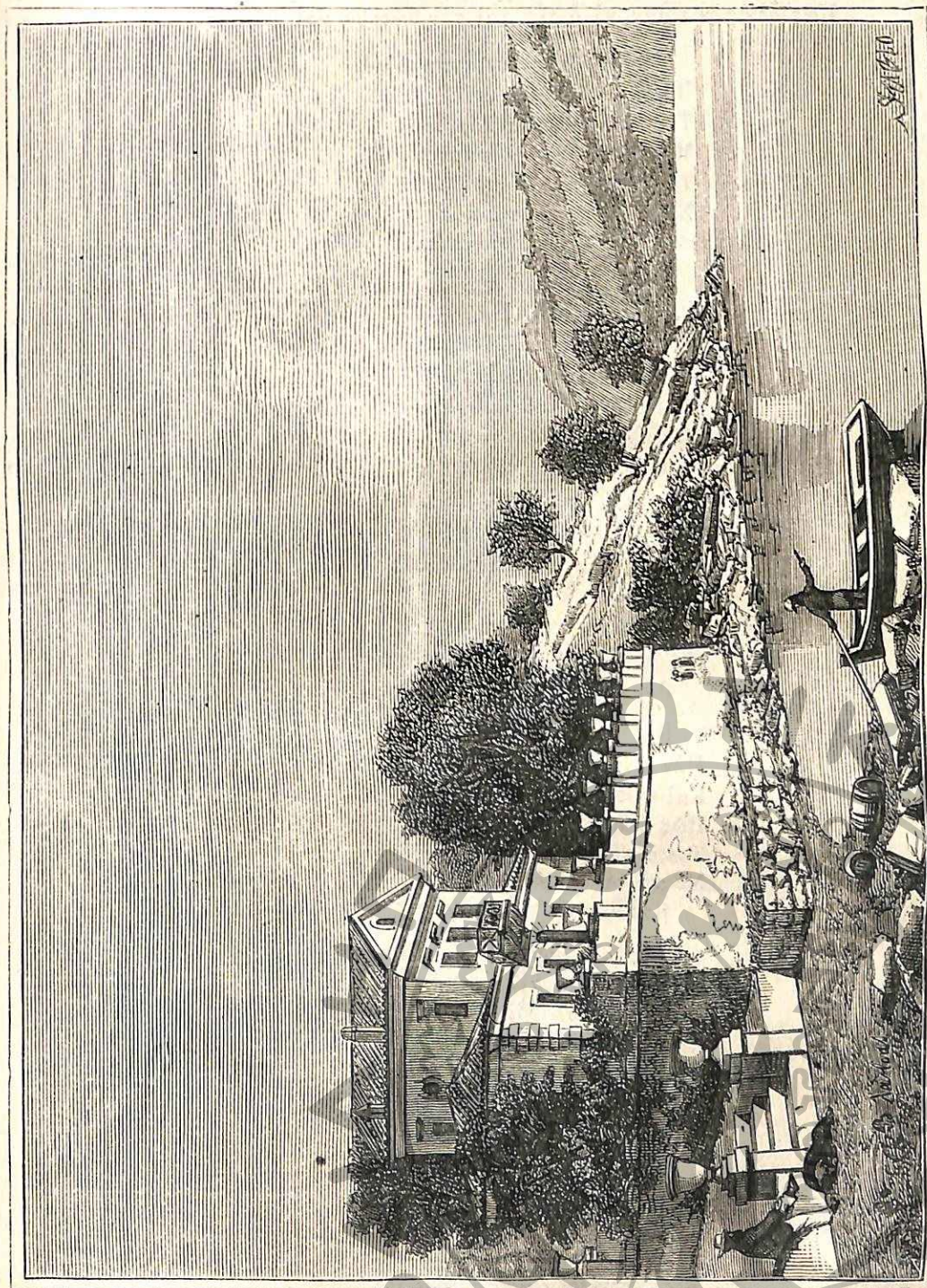
[Ἐρην. ἐκ διατριβῆς τοῦ κ. Κ. Σάθα, δημοσιευθεῖσης ἐν τῷ δ' τόμῳ τῆς «Χρυσολογίας».]

ΡΕΜΒΑΣΜΟΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου].

Πόσαις φοραῖς τὰ κύματα
Ποῦ ἔπεφταν ἀφρισμένα
Στὸ ἔρμο τ' ἀκρογιάλι μου
Τὰ ῥώτησα γιὰ σένα.
Πόσαις φοραῖς τὸ δάκρυ μου
Στὴν ἄβυσσο ἔχει στάξει
Καὶ πόσο ἐπαρακάλεσα
Σ' ἐσὲ νάλθῃ νὰ ράξῃ.

Τοῦ κάκου! φεύγ' ἡ θάλασσα
Καὶ πίσω της μ' ἀφίνει
Ἀφροὺς καὶ λίγα φρύγανα
Γιὰ μόνη ἐλεημοσύνη.
Κ' ἐγὼ τυφλὸς ἐκύτταξα
Τὸ κύμα καὶ δὲν εἶδα
Ὅτ' εἶν' ἀφροὺς ἡ ἀγάπη μου
Καὶ φρύγανα ἡ ἐλπίδα.

Η ΜΑΔΟΥΡΗ

[Ἐνίστην ἐπὶ Ἀγύρα]

Ἐκ τῶν τοῦ Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου.

ΤΟ ΨΥΧΟΣΑΒΒΑΤΟ¹

Εἰς τὸν βαρὺν τὸν ἴσκιό σου μαῦρό μου κυπαρίσσι
Ἀπόψε τὰ μεσάνυχτα θὰ νᾶλθῃ νὰ καθίσῃ,
Ἕνας πατέρας πῶχαςεν ὁμορφῇ θυγατέρα.
Τήνε γυρεύει ἐδῶ κ' ἐκεῖ, τὴ νύχτα, τὴν ἡμέρα
Καὶ δὲν τὴν βρίσκει ὁ δύστυχος. Ὅσους ῥωτᾷ τοῦ λένε
Πῶς δὲν τὴν εἶδαν νὰ διαβῇ καὶ τὸν θωροῦν καὶ κλαῖνε.

Ἐπῆγε στὴν τριανταφυλιά
Ἐψῆς μὲ τὸ φεγγάρι.
Τῆς λέει, ἡ φιλενάδα σου
Μὴν ἦλθ' ἐδῶ νὰ πάρῃ
Τὰ ῥόδα σου νὰ στολισθῇ
Στὴν ἐκκλησιὰ νὰ πάῃ; ...
Κ' ἐκείνη τ' ἀπαντᾷ:

— Κάθε πρωτὴ τὴν ἔβλεπα
Ὅμορφῃ σὰν ἐμένα.
Μοῦ ἐμέτρες τὰ ῥόδα μου
Κι' ἂν ἔλειπε κανένα,
Μ' ἐμᾶλλονε καὶ μῶλεγε
Πῶς θὰ μὲ παραιτήσῃ
Καὶ δὲ θὰ μ' ἀγαπήσῃ.

Κ' ἐνῶ μ' ἐμᾶλλον' ἔκοβε
Τ' ἄνθη μου τὰ δροσάτα
Κ' ἐστόλιζε τὰ στήθια της
Τ' ἄσπρα τὰ μυρωδάτα.
Ἐκείνη μῶδιν' ὁμορφιά,
Ἐγὼ τὴν ἐντροπή μου,
Λὲς κ' ἦταν ἀδελφὴ μου.

Πές μου, πατέρα, πές μου το
Μὴν εἶναι κακιομένη
Καὶ σ' ἔστειλε γιὰ νὰ μοῦ πῆς
Πῶς τώρα κατεβαίνει.
Τρεῖς μέραις τήνε καρτερῶ
Μὲ τὸ φιλὶ στὸ στόμα
Καὶ δὲν τὴ βλέπω ἀκόμα. —

Πάει στὸ νυχτολούλουδο,
Τὸ βλέπει μαραμμένο.
— Γιατί λουλοῦδί μου εἶς' ἄχνῳ
Καὶ παραπεμένο.
Δὲν σῶφ' ἡ Μαρία σου
Νεράκι ἀπὸ τὴ βρύση
Ἐψῆς νὰ σὲ ποτίσῃ; ...

— Τὴ νύχτα, τὰ μεσάνυχτα
Ἐκεῖ ποῦ καρτεροῦσα
Νᾶλθῃ ἡ Μαρία νὰ μ' εὐρῇ
Κ' ἔστεκα κι' ἀγρυπνοῦσα,
Μέσα στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ
Μοῦ φάνη πῶς τὴν εἶδα
Πῶφευγε σὰν ἀχτίδα.

Κ' ἐνῶ κρυφομιλούσανε, ἀκούστηκε ἀπὸ πέρα
Φωνὴ ποῦ μοιρολόγαε κ' ἔλεγε στὸν πατέρα:

1. Ἐγρᾶφη ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς θυγατρὸς τοῦ ποιητοῦ Μαρίας.

Τὴν ἐπεράσαν τέσσαροι
Μὲς τᾶνθη ξαπλωμένη.
Ποιὸ μάτι δὲν τὴν ἔκλαψε
Ἐκεῖθε ποῦ διαβαίνει!
Ἐμπρὸς ἐπήγαιν' ὁ σταυρὸς,
Ὅπισω του οἱ παπᾶδες,
Λιθάνια καὶ λαμπάδες.

Τὴν εἶδα, δύστυχε, κ' ἐγὼ
Τὴν εἶδα τὴ Μαρία
Δίπλα στὸ ξυλοκρέββατο.
Δὲν πᾶς στὴν ἐκκλησιὰ
Νὰ βρῆς τὸ νεκρολίθανο
Ὅπου καπνίζει ἀκόμα
Στοῦ τάφου της τὸ χῶμα;

Σύρε, πατέρα, νὰ τὴν ὀδῇ.
Ἀπόψ' οἱ πεθαμμένοι,
Μεγάλην ἔχουνε γιορτὴ,
Καὶ βγαίνουν στολισμένοι
Σὰν νιόνυφοι ἀπ' τὰ μνήματα
Μὲ τᾶσπρα σάβανά τους
Νὰ φᾶν τὰ κόλυβά τους.

Σὰν ἔλθουν τὰ μεσάνυχτα,
Τῶρνίθι σὰν λαλήσῃ,
Σύρε καὶ κλάψε μοναχὸς
Σιμά στὸ κυπαρίσσι.
Σήμερο ψυχὸσάββατο
Θάλλῃ στὴν ἀγκαλιά σου
Νὰ πάρῃ τὰ φιλιὰ σου.

Ἐπῆγε κ' ἐκαρτέρεσε
Πίς' ἀπὸ τᾶγιο Βῆμα.
Ἦλθανε τὰ μεσάνυχτα...
Ἐσείστηκε τὸ μνήμα.
Βγαίν' ἡ Μαρία δλόλευκη,
Κ' ἐκεῖ ποῦ τὸν ἐφίλει
Ἀνάμεσα στὰ χεῖλη,

— Πατέρα μου, τοῦ λέει, γλυκὲ
Γιὰ ἰδὲς πῶς εἶμαι κρύα!
Ἄν ἦν' ἀλήθεια π' ἀγαπᾷς
Τὴ μαύρη τὴ Μαρία,
Ἐλα μ' ἐμὲ στὸν τάφο μου,
Σκιάζομαι τὸ σκοτάδι
Μονάχη μου στὸν ἄδη.

Τὸ σάβανό μου εἶναι πλατύ.
Γιὰ ἰδὲς το... μᾶς σκεπάζει...
Ἐλα νὰ πᾶμε... κύτταξε,
Σχεδὸν γλυκοχαράζει...
Τρέμω... κρυώνω... πάρε με...
Εἶμαι μικρὴ ἡ καυμένη
Νὰ μείν' ὠρφανεμένη.

Ἀγάλια... ἀγάλια... ἀκλούθα με.
Πατέρα, μὴ βαρέσῃς...
Εἶναι τὰ μνήματ' ἀνοιχτά
Βάστα νὰ μὴ μοῦ πέσῃς.
Θυμᾶσαι πῶς μ' ἐχάιδευες

Καὶ πῶς μοῦ τραγουδοῦσες
 "Ὅταν μ' ἀποκοιμοῦσες;
 Πατέρα μου, πατεῖς βαρυά...
 Πιάσου ἀπ' τὸ σάβανό μου...
 Τραβήξου ὀλίγο... ἐσκόνταψες
 Ἐπάνω στὸ σταυρό μου...
 Ἐφθάσαμε... καρτέρησες
 Νὰ κατεβῶ νὰ στρώσω,
 Σεντόνι νὰ σ' ἀπλώσω.
 Δός μου τὸ χέρι σου... Ἐλα ὁῶ...
 Πατέρα μου ἀχνίζεις!...
 Τὰ μάτια σου θολώνουνε...
 Γιατί νὰ μὲ φοβίζης;
 Πάμε στὸ κρεββατάκι μου
 Νὰ σὲ γεροκομήσω,
 Δὲ θέλω νὰ σ' ἀφήσω.
 Γιὰ ἰδὲς κρεββάτι ὥμορφο!...
 Ἐπῆρ' ἀπ' τὰ μαλλιά μου,
 Τὰ ῥόδα ποῦ μοῦ βάλανε
 Ἀπ' τὴν τρανταφυλιά μου.
 Τὰ μᾶδησα, τὰ σκόρπισα
 Ἐπάνω στὸ σεντόνι,
 Ποῦ εἶν' ἄσπρο σὰν τὸ χιόνι.
 Πατέρα μου τί καρτερεῖς;
 Τί στέκεσαι στὴν ἄκρη;...
 Πατέρα μου, δὲν μ' ἀγαπᾷς!...
 Σφόγγισ' αὐτὸ τὸ δάκρυ...
 Ἄλλοι θὰ κλάψουνε γιὰ μᾶς...
 Κ' ἐμεῖς δὲν τοὺς ἀκοῦμε...
 Ἐλα νὰ κοιμηθοῦμε.
 — Κι' ἡ μάνα σου Μαρία μου
 Κ' ἡ μάνα σου ἡ καυμένη!
 Χωρὶς ἐμὲ, χωρὶς ἐσὲ
 Ἢ δύστυχη ποῦ μένει;...
 Μὴν κλαῖς παιδί μου... γλήγορα
 Φεύγει, πετᾷ ἡ ζωὴ μου...
 Σῦρε μὲ τὴν εὐχὴ μου.
 Μαρία μου ἓνα φιλὶ
 Ἐνα φιλάκι ἀκόμα...
 Μοσχοβολάει, ψυχουλὰ μου,
 Τ' ἀθῶό σου τὸ στόμα...
 Καρτέρησες Μαρία μου
 Ἄφες με νὰ χορτάσω,
 Σὲ λίγο θὰ σὲ χάσω.

Κ' ἐκεῖ ὁποῦ τὴν ἔσφιγγε, κ' ἐκεῖ ποῦ τὴν ἐφίλει,
τὴν ἔχασ' ἀπ' τὸν κόρφο του, τῶφουε ἀπὸ τὰ χεῖλη.
Δαλεῖ τῶρν' αὖ τῆς αὐγῆς καὶ θαμνοφέγγ' ἡ ῥέμα,
Κλαῖψτε τῇ νειᾷ τὴν ὥμορρον κλαῖψτε καὶ τὸν πατέρα!

ΕΚ ΤΗΣ ΦΥΓΗΣ

»Βριόννη, πρόφθασε ακόμη ολίγο,
Κι' από τὰ νύχια τους δε θὰ ξεφύγω.

Τάλλογο... Γνώρισα τὴ φουστανέλλα
Τοῦ ἐχθροῦ μου τᾶσπονδου Λάμπρου Ζαβέλλα.»

»Τᾶλογο! τᾶλογο, Ὅμῆρ Βριόνη.
 Ὁ ἥλιος ἔπσεσε νύχτα σιμόνει. . .
 Ἀστρα λυτρῶστέ με· αὐτὴ τῇ χάρη
 Ζητάει ὁ Ἀλήπασας, πιστὸ φεγγάρι.»

Ἐμπρός του στέκεται καμαρωμένο,
Μαῦρο σὰν κόρακας, χρυσὰ ντυμένο,
Ἄτι ἀξέτιμωτο, φλόγα, φωτιά,
Καθάριο, Ἀράπικο, τὸ λὲν Βορείᾳ.

Χτυπάει τὸ πόδι του, σκάφτει τὸ χῶμα,
Δαγκάει τὸ σίδερο πῶχει στὸ στόμα.
Ψουθούνια διάπλατα καὶ τεντωμένα
Ἀγνίζουσι κόκκινα σὰν ματωμένα.

Ἀκούει τὸν πόλεμον καὶ χλημητράει.
 Ταῦτιά του τέντωσε, ἄγρια τηράει.
 Ὅλορόθ' ἡ χήτη του, ὀλόρόθ' ἡ ὀρά,
 Λιγάει τὸ σῶμά του σὰν τὴν ὀρειά.

Σκόνεται λαίμαργο 'ς τὰ πισινά του.
Λάμπουν τὰ νύχια του, τὰ πέταλά του.
Λὲς καὶ δὲν ἔγγιζε κάτου στὴ γῆ...
Κεῖμα ποῦ τῶθελαν γιὰ τὴ φυγή!...

Ὁ Λάμπρος τῷθελεπε κι' ἀπὸ τῆ ζήλια,
Κρυφ' ἀναστένανε, δαγκάει τὰ χεῖλια.
«Ἄτι περὴφانو, νὰ σ' εἶχα ἐγὼ,
Μέσα στὰ Γιάννινα ἤθελα ῥμπῶ.»

Ὡς τὸς δ' Ἀλήπασας ἀπὸ τὸν τρόπο
Τὴ χήτην τοῦ ἄρπαξε, πετάει στὸν ὄμο...
Σὰ βόλι γλήγορο, σὰν ἀστραπή,
Τὸ ἄτι χάθηκε μὲ τὸν Ἀλῆ.

ΘΑΝΑΣΗΣ ΒΑΓΙΑΣ

Α'
 Η ΦΤΩΧΗ

Ἐλεημοσύνη, Χριστιανοί, κάμετ' ἐλεημοσύνη.
Ἐτζι ὁ Θεὸς παρηγοριά κι' ἀγάπη νὰ σᾶς δίνη.
Ἐλεημοσύνη κάμετε στὴν ἔρημη τὴ χήρα!

Φτωχή γυναίκα ἐφώναζε ἔς ἄλλης φτωχῆς τὴ θύρα.

— Ἡ νύχτα, τ' ἀστραπόβροντα, τὸ χιόνι δὲν μ' ἀφίνει.
 Νὰ πάγω ἔμπρός. Χριστιανοί, κάμετ' ἐλεημοσύνη!
 Ἀνοιξέτε μου, ἀπέθανοι... Κ' ἐγὼ Θεὸ λατρεύω.
 Ἀνοιξέτε μου, Χριστιανοί, ἔμαθα νὰ νηστεύω,
 Καὶ τὸ ψωμί σας δὲν ζητῶ, δὲν θέλω νὰ τὸ πάρω.
 Φτωχὸς φτωχόνε συμπονεῖ· γλυτῶστέ με ἀπ' τὸ Χάρο.
 Μὲ φθάνουνε δυὸ κάρβουνα, μὲ φθάνει τὸ φυτὺλι.
 Ποῦ κάθε βράδυ ἀνάφτετε, ποῦ καίτε στὸ καντηλί.
 Ἐμπρὸς στὴ μάνα τοῦ Θεοῦ, ἔμπρὸς εἰς τὴν Παρθένο...
 Ἐλεημοσύνη, λίγο φῶς... προφθάστε με... πεθαίνω...

Β'

- Μάνα μου, ξύπνα, δὲν ἀκοῦς; στὴ θύρα μας χτυπᾶνε.
 — Ἀγέρας δέρνει τὰ κλαριά τοῦ λόγκου καὶ βογκᾶνε.
 — Σκιάζομαι, μάνα, σὰν πουλὶ φεύγει πετὰ ἡ καρδιά μου.
 — Εἶναι σκυλιὰ πὺ ρυάζονται· πέσε στὴν ἀγκαλιά μου.
 — Ἀκουσα κλάψαις καὶ φωναῖς.

— Θὰ τάειδες στῶναιρό σου,
 Κοιμήσου γύρισ' ἀπ' ἐδῶ καὶ κάμε τὸ σταυρό σου.

Γ'

Ἀκούω στὴ θύρα μας σὰ βογκητὸ,
 Σὰν ψυχομάχημα· θὰ πάω νὰ ἰδῶ.
 Σκόνεται ἡ δύστυχη καὶ πάει νὰ ἰδῇ.
 Στὸ χῶμα κοίτεται ἓνα κορμί.
 Ἀχνὸ τὸ πρόσωπο καὶ τὰ μαλλιά
 Ξήπλεγα σέρνονται στὴν τραχηλιά,
 Τὰ χέρια κρούσταλλο, σιδερωμένα
 Μέσα στὸν κόρφο τῆς τᾶχει χωμένα.

— Παιδί μου, πρόφθασε, δὸς μου βοήθεια
 Ἐκεῖνα πᾶκουσες ἦταν ἀλήθεια.

Στὰ χέρια γλήγορα τὴν ξένη πέρνουν
 Καὶ στὸ κρεβάτι τοὺς τὴν συνεφέρνουν.

— Σύρτε παιδάκια μου ν' ἀναπαυθῆτε.
 Εἶναι μεσάνυχτα, θὰ κοιμηθῆτε.

— Καλὸ ξημέρωμα, καλὴ αὐγή.
 Κοιμήσου ἥσυχη μαύρη φτωχή!

Ἀντάμα ἐπέσανε μάνα, παιδί,
 Τὰ μάτια ἐκλείσανε ὅς ὕπνο βαθύ.
 Ἡ ξένη ἡ δύστυχη δὲν κλεῖ τὸ μάτι·
 Τί νὰ τὴν ἤρρηκε μὲς τὸ κρεβάτι;

Δ'

Ο ΒΥΚΟΛΑΚΑΣ

Πές μου τί στέκεσαι, Θανάση, ὀρθὸς,
 Βουβὸς σὰ λείψανο στὰ μάτια ἐμπρός;
 Γιατί, Θανάση μου, βγαίνεις τὸ βράδυ;
 Ὑπνος γιὰ σέβανε δὲν εἶν' στὸν Ἄδη;

Τώρα περάσανε χρόνοι πολλοί...
 Βαθειὰ σ' ἐρρίξανε μέσα στὴ γῆ...
 Φεῦγα, σπλαγχνίσου με. Θὰ κοιμηθῶ,
 Ἄφες με ἥσυχη ν' ἀναπαυθῶ.

Τὸ κρίμα πῶκαμες μὲ συνεπῆρε.
 Βλέπεις πῶς ἔγινε. Θανάση σύρε.
 Ὅλοι μὲ φεύγουνε, κανεὶς δὲ δίνει
 Στὴν ἔρμη χήρα σου ἐλεημοσύνη.

Στάσου μακρύτερα... Γιατί μὲ σκιάζεις;
 Θανάση τί ἔκαμα καὶ μὲ τρομάζεις;
 Πῶς εἶσαι πράσινος!... μυρίζεις χῶμα...
 Πές μου δὲν ἔλυωσες, Θανάση ἀκόμα;

Λίγο συμμάζωξε τὸ σάβανό σου...
 Σκουλήκια βόσκουνε στὸ πρόσωπό σου.

Θεοκατάρατε, γιὰ ἰδὲς πετᾶνε,
 Κ' ἔρχονται ἐπάνω μου γιὰ νὰ μὲ φᾶνε.

Πές μου ποῦθ' ἔρχεσαι μὲ τέτοι' ἀντάρα;
 Ἀκοῦς τί γίνεται, εἶναι λαχτάρα.
 Μέσ' ἀπ' τὸ μνημὰ σου γιὰτί νὰ βγῆς;
 Πές μου ποῦθ' ἔρχεσαι, τῆλθες νὰ ἰδῆς;

Ε'

Μέσα στοῦ τάφου μου τὴ σκοτεινιά
 Κλεισμένος ἤμουνα τέτοια νυχτιά,
 Κ' ἐκεῖ ποῦ ἔστεκα σαβανωμένος
 Βαθειὰ στὸ μνημὰ μου συμμαζωμένος,

Ἐξαφνα ἐπάνω μου μιὰ κουκουβάγια
 Ἀκούω ποῦ φώναζε — Θανάση Βάγια,
 Σήκου κ' ἐπλάκωσαν χίλιοι νεκροὶ
 Καὶ θὰ σὲ πάρουνε νὰ πᾶτ' ἐκεῖ.—

Τὰ λόγια τᾶκουσα καὶ τῶνομά μου.
 Σκᾶνε καὶ τρίβονται τὰ κόκκαλά μου.
 Κρύβομαι, χώνομαι ὅσο ἔμπορῶ
 Βαθειὰ στὸ λάκο μου, μὴ τοὺς ἰδῶ.

— Ἐβγα καὶ πρόβαλε, Θανάση Βάγια,
 Ἐλα νὰ τρέξωμε πέρα στὰ πλάγια.
 Ἐβγα μὴ σκιάζεσαι δὲν εἶναι λύκοι.
 Τὸ δρόμο δεῖξέ μας γιὰ τὸ Γαρδίκι.—

Ἐτζί φωνάζοντας σὰ λυσσασμένοι
 Πέφτουν ἐπάνω μου οἱ πεθαμμένοι.
 Καὶ μὲ τὰ νύχια τοὺς καὶ μὲ τὸ στόμα
 Πετᾶνε, σκάπτουνε τὸ μαῦρο χῶμα.

Καὶ σὰν μ' εὐρήκανε ὅλοι μὲ μιὰ
 Ἐξω ἀπ' τοῦ τάφου μου τὴν ἐρημιὰ,
 Γελῶντας, σκούζοντας, ἄγρια μὲ σέρνουν
 Κ' ἐκεῖ ποῦ μοῦ εἶπανε μὲ συνεπέρνουν.

Πετᾶμε, τρέχομε· φουσκομανάει,
 Τὸ πέρασμά μας κόσμος χαλάει.
 Τὸ μαῦρο σύγνεφο, ὅθε διαβῆ,
 Οἱ βράχοι τρέμουνε, ἀνάψτ' ἡ γῆ.

Φουσκώνει ὁ ἄνεμος τὰ σάβανά μας
 Σὰν ν' ἄρμενίζαμε μὲ τὰ πανιά μας.
 Πέφτουν στὸ δρόμο μας καὶ ξεκολλᾶνε
 Τὰ κούφια κόκκαλα στὴ γῆ σκορπᾶνε.

Ἐμπρὸς μᾶς ἔσερνε ἡ κουκουβάγια
 Πάντα φωνάζοντας — Θανάση Βάγια.
 Ἐτζί ἐφθάσαμε σ' ἐκεῖ τὰ μέρη,
 Ποῦ τόσους ἔσφαξα μ' αὐτὸ τὸ χέρι.

Ὡ τί μαρτύρια! Ὡ τί τρομάραις!
 Πόσαις μοῦ ρίζανε σκληραῖς κατάραις!
 Μοῦ δῶκαν κ' ἔπια αἶμα πημένο.
 Γιὰ ἰδὲς τὸ στόμα μου τῶχω βαμμένο.

Κ' ἐν ᾧ μὲ σέρνουνε καὶ μὲ πατοῦνε
 Κάποιος ἐφώναζε... Στέκουν κι' ἀκοῦνε.
 — Καλῶς σ' εὐρήκαμε, Βιζίρη Ἀλῆ.
 Ἐδῶθε μπένουνε μὲς τὴν αὐλή.—

Πέφτουν επάνω του οί πεθαμμένοι.
Με παραιτήσανε. Κανείς δεν μένει.
Κρυφά τούς έφυγα και τρέχω έδω
Με σέ γυναϊκά μου να κοιμηθώ.

ΣΤ'

Θανάση, σ' ακουσα, τραβήξου τώρα.
Μέσα στο μνημά σου να πᾶς εἴν' ὦρα.

— Μέσα στο μνημά μου για συντροφιά
Θέλω απ' το στόμα σου τρία φιλιά.

— "Όταν σου ρίξανε λάδι και χῶμα
"Ηλθα σ' εφίλησα κρυφά στο στόμα.

— Τώρα περάσανε χρόνοι πολλοί...
Μου πήρε ή κόλασι κειό το φιλί.

— Φευγα και σκιάζομαι τ' ἄγρια σου μάτια.
Τό σάπιο κρέας σου πέφτει κομμάτια.

Τραβήξου, κρύψε τα, κείνα τὰ χέρια.
"Απ' την ἀχάμια τους λές κ' εἴν' μαχαίρια.

— "Ελα γυναϊκά μου, δεν εἴμ' ἐγώ
Κείνος ποῦ ἀγάπησες έναν καιρό.
Μή με σιχαίνεσαι, εἴμ' ὁ Θανάσης.

— Φευγ' απ' τὰ μάτια μου, θὰ με κολάσης.

Ῥίχνετ' επάνω της και τήνε πιάνει
Μέσα στο στόμα της τὰ χείλη βάνει.
Στὰ ἔρμα στήθια της τὰ ῥοῦχ' ἀρχίζει
Ποῦ τή σκεπάζουνε νὰ τὰ ξεσχίζη.

Τήν ἐξεγύμνωσε... τὸ χέρι ἀπλώνει...
Μέσα στον κόρφο της ἄγρια τὸ χώνει...

Μένει σὰν μάρμαρο. Κρύος σὰ φεῖδι
Τρίζει απ' τὸ φόβο του τὸ κατακλειδί.
Σὰ λύκος ρυάζεται, τρέμει σὰ φύλλο...
Στὰ δάχτυλα ἔπιασε τὸ Τίμιο Ξύλο.

Τὴ μαύρη ἐγλύτωσε τὸ φυλαχτό της
Καπνὸς, ἐσβύστηκε απ' τὸ πλευρό της.
Τότε ἀκούστηκε κ' ἡ κουκουβάγια
"Εἶω ποῦ ἐφώναζε. — Θανάση Βάρια.

Ζ'

Ξύπνα παιδί μου, κ' ἡ αὐγή απ' τὸ βουνὸ προβαίνει.
Ξύπνα ν' ἀνάψωμε φωτιά, κ' ἡ ξένη μᾶς προσμένει.

— Καλή σου μέρα, μάνα μας· ἡσύχασες κομμάτι;

— Λίγο κοιμῶμαι ἡ δύστυχη, δεν ἔκλεισα τὸ μάτι.

"Εχετε γειά, ἔχετε γειά, πρέπει νὰ σᾶς ἀφήσω.

Εἶναι μακρὸς ὁ δρόμος μου, και πότε θὰ κινήσω;

— Γιατί δεν μᾶς ἐξύπνησες κ' ἔμεινες μοναχή σου;
Σύρε, μανοῦλα, στο καλὸ και δὸς μας τὴν εὐχή σου.

— Για τὸ καλὸ ποῦ κάμετε, για τὴν ἐλεημοσύνη,

"Υπνο γλυκὸν ὁ Κύριος κ' ἡσυχὸ νὰ σᾶς δίνη.

"Αλλο καλὸ νὰ σᾶς φληθῶ στον κόσμο μας δεν ξέρω.

Νύχτα και μέρα τὸ ζητῶ και δεν μπορῶ νὰ τὸ εὔρω.

— Μάνα κ' ἡ φτώχεια εἶναι κακὴ γιατί· ἔχει κατηφρόνια.

— Τὰ πλούτη τὰ ἐδοκίμασα, περᾶσαν με τὰ χρόνια.

— Μέσα στο λόγχο οἱ δύστυχοι ζοῦμε κ' ἡμεῖς σὰν λύκοι,
"Απ' τὸν καιρὸ ποῦ χάλασε τὸ ἔρμα τὸ Γαρδίκι.

"Ω δύστυχιά μου! "Ω δύστυχιά! "Ο κόσμος θὰ χαλάσῃ!
Και ποῖον ἐμελετήσανε;

Τὸ Βάρια τὸ Θανάση.

— Κ' ἐγὼ εἴμ' ἡ γυναϊκά του. Κάμετε τὸ σταυρό σας
Πᾶρτε λιθάνι, κάψετε νὰ διώξετε τὸν ἐχθρό σας.

"Εφές τὴ νύχτα ἐμπῆκ' ἐδῶ, ἐστάθηκε σιμά μου...
Σχωρέστε τότε, Χριστιανοί, κλᾶψτε τὴ συμφορὰ μου.

Πέρνει τὸ λόγχο. Τὸ παιδί κ' ἡ μάν' ἀνατριχιάζουν,
Και τὸ σταυρὸ τους κάμνοντας τρέμουν ποῦ τὴν κυττάζουν.

ΝΕΚΡΙΚΗ ΩΔΗ.

Τὴν αὐγή με τὴ δροσοῦλα ἐξεφύτρωσ' ἓνα ῥόδο
Τὴν αὐγή με τὴ δροσοῦλα ἐμαράθηκε τὸ ῥόδο!

Για μιὰν ἄνοιξι μονάχα στὰ περήφανα κλαριά του
Ἐτραγοῦδησε τ' ἀηδὸνι ἔκαμε και τὴ φωλιά του...

Σὰν ἡ ἄνοιξι γυρίση και τ' ἀηδὸνι σὰ γυρίση,
Τὴ φωλιά του ποῦ θὰ στήσῃ;...

"Όταν ἐβγαίνει ἡ σελήνη, ὅταν ἐβγαίνουν τ' ἀστέρια
Με ἀγάπη τὸ ἐθωροῦσαν, τοῦ ἀπλώνανε τὰ χέρια.
Σὰν νὰ ἠθέλαν ἐκεῖ επάνω νὰ τὸ πάρουν τὸ καῦμένο,
Ἐλεγαν πῶς εἴν' ἀδέρφι, ἔλεγαν πῶς πλανημένο
Τ' οὐρανοῦ τὸ μονοπάτι τ' ὄρφανὸ θὰ εἶχε χάσῃ
"Ωχ! ἀστέρια! ὦχ! ἀστέρια! γρήγορα ποῦ θὰ σᾶς φθάσῃ!

Κάποιοι ποῦ ἤκουσαν τ' ἀηδὸνι στο κλαρί του νὰ λαλή.
Εἶπαν δεν εἶναι τραγοῦδι, μυρολόγι εἴν' ἐκεῖ...
Κι' ὅσοι εἶδαν τὰς ἀκτῖνας τῶν ἀστέρων τ' οὐρανοῦ
Νὰ γελοῦν νὰ παιγνιδίζουν με τὰ φύλλα τοῦ ὄρφανου
Εἶπανε τὰ φῶτα ἐκεῖνα ἄχ! δεν εἶναι τῆς χαρᾶς
Εἶπαν ὅτι εἶναι τὰ φῶτα νεκρικῆς κερδοσᾶς.

Τὴν αὐγή με τὴ δροσοῦλα ἐξεφύτρωσ' ἓνα ῥόδο
Τὴν αὐγή με τὴ δροσοῦλα ἐμαράθηκε τὸ ῥόδο.

Μὴν ἐπέρασεν ἐκεῖθεν ὁ Βοριάς ὁ παγωμένος
Και σὰν εἶδε τέτοιο ῥόδο ὁ σκληρὸς ἐρωτεμένος

"Αρπάξε τὴ μυρωδιά του
Και τὴν πήρε στὰ φτερά του;...

Τόσον εἶναι μαραμμένο και τὰ φύλλα του ἔχει ἄχνά
"Οποῦ λές ὅτι για χρόνους τῆς αὐγούλας ἡ δροσὰ

Δεν τὸ ἐδρόσισε τὸ μαῦρο. Τόσον εἶναι πικραμένο
"Οποῦ λές ὅτι επάνω σὲ κορμὶ σαβανωμένο

Κάποιο χέρι τὸ εἶχε στήσῃ
Νεκρικὰ νὰ τὸ στολίσῃ.

Τὴν αὐγή με τὴ δροσοῦλα ἐξεφύτρωσ' ἓνα ῥόδο
Τὴν αὐγή με τὴ δροσοῦλα πῶς ἐχάθηκε τὸ ῥόδο;

Δεν τὸ ξέρω!... Κάποιος εἶπε ὅτι ἐφές τὸ βράδυ βράδυ
Εἶδε κάποιονε νὰ φεύγῃ σὰν καπνὸς με τὸν ἀγέρα.

Τ' ἄλογό του ἦτο μαῦρο σὰν τῆς νύχτας τὸ σκοτάδι.

Κ' ἐλαφρὸ σὰν τὸν αἰθέρα,

Εἰς τὸ χέρι του ἐβαστοῦσε ἀχαμνὸ ξεγυμνωμένο
Ἐνα ῥόδο μαραμμένο.

Ὅταν ἔφευγε ἀκλουθώντας τοῦ πελάου τὴν ἄκρη ἄκρη,
 Ἄχ δὲν ἔχυν' ἓνα δάκρυ,
 Μόνον ἔλεγε στὸ κύμα, ποῦ τὸν βλέπει καὶ τραβιέται,
 «Κύματά μου εἰπέτε, εἰπέτε
 »Δὲν εἶν' ὡμορφο τὸ ῥόδο;» Μόνον λέγει στὸ χορτάρι
 Ποῦ ὑποκάτω ἀπ' τὸ ποδάρι
 Τοῦ ἀλόγου του πεθαίνει. «Δὲν εἶμ' ἄξιος κ' ἐγὼ
 Τέτοιο ῥόδο νὰ φορῶ;»
 Τέτοια ῥόδα καὶ τοῦ Χάρου κάνουν ὡμορφα τὰ στήθια.
 Εἶναι ἀλήθεια, εἶν' ἀλήθεια!

NANI-NANI.

Ἀγγελόκαμωτο παιδί
 Πέσε στὴν ἀγκαλιά μου,
 Πέσε γλυκὰ νὰ κοιμηθῇς.
 Δὲν ξεύρεις πῶς σπαράζουνε
 Τὰ μαῦρα σωθικά μου,
 Στὰ στήθια μου σὰν ἀπλωθῇς.
 Ἐλα, ψυχὴ μου, κύτταζε
 Ἡ μάνα σου ἡ καὶ μένη,
 Γυμνὴ καὶ χιονισμένη,
 Μὲ τὰ μακρὰ μαλλάκια της,
 Γιὰ ἰδῆς, θὰ σὲ σκεπάζῃ,
 Μὴν ἢ δροσὰ σὲ πιάσῃ.
 Ἐλα νὰ σὲ κοιμήσουνε
 Στὴ ζέστη τς' ἀγκαλιᾶς μου
 Οἱ χτύποι τῆς καρδιᾶς μου.
 Νᾶξευρες πότ' ἐξύπνησε
 Σήμερο τὴν αὐγοῦλα
 Ἡ μαῦρη σου ἡ μανοῦλα!

Τὰ γόνατά μου ἐτρύπησαν δυὸ ὥραις πεσημένη
 Ἐμπρὸς εἰς τὴν Παρθένο μας.. Ἐσὺ κι' αὐτὴ μοῦ μένει.
 Ἐκλαψα μαῦρα δάκρυα. Ὅχι γιὰ μὲ παιδί μου.
 Ἐτάχθηκα στὴ Χάρι της γιὰ σὲ, γλυκὸ πουλί μου,
 Τὸ γάλα νὰ μὴ χάσω!

Παρθένο μου! Παρθένο μου! Πάρε με νὰ μὴ φθάσω
 Νὰ ἰδῶ τὸ μαῦρο τ' ὄρφανὸ ἀχνὸ καὶ πεινασμένο
 Στὰ μαραμμένα στήθια μου νὰ κλαίῃ κρεμασμένο!

Εἶναι πικρὰ τὰ χεῖλη μου, φαρμάκ' εἶν' ἡ καρδιά μου,
 Ἀπὸ τὴ φτώχεια τρέμουνε τ' ἄχαρὰ κόκκαλά μου...
 Ἐλα παιδάκι μου μὴ κλαῖς. Πέσε νὰ σὲ κοιμήσω
 Καὶ νὰ σὲ ναναρίσω.

NANAPISMA

Φύσ' ἀγεράκι δροσερὸ
 Μὲς τῶν δενδρῶν τὰ φύλλα.
 Πᾶρ' ἀπ' τὰ ῥόδα τὸν ἀνθὸ
 Ἀπ' τὴ μηλιά τὰ μῆλα
 Καὶ φέρτα στὸ παιδάκι μου.
 Εἶναι καλὸ καὶ κάνει
 Ἡσυχο νάνι-νάνι.

Ἀρχίνησε τὸ λάλημα
 Ἀηδόνι ἐρωτεμένο,
 Ναναρίσε το, τὸ φτωχὸ

Εἶν' ἀποκοιμημένο
 Σὰν τὴ γλυκεῖά σου συντροφιά
 Μὲς τὴ φωλιά σὰν κάνει
 Τὴ νύχτα νάνι-νάνι.
 Ἀνοιξε νυχτολούλουδο,
 Ἀνοιξε καὶ μὴ κλείσης
 Τὴν ὡμορφὴ σου μυρῶδιά
 Ὡσότου νὰ τὴ χύσης
 Ὅλη μὲς τὰ μαλλάκια του.
 Τὸ μαῦρο ἰδῆς πῶς κάνει
 Μαζὺ μου νάνι-νάνι.
 Παίζει τ' ἀγέρι τοῦ Μαῖου
 Μέσα στὸν καλαμιῶνα,
 Γελῶνε τ' ἄνθη, τὰ νερά,
 Λαλεῖ ἡ νερογελῶνα.
 Εὐτυχισμέν' εἶμαι κ' ἐγὼ
 Στὰ στήθια μου σὰν κάνει
 Τὸ μαῦρο νάνι-νάνι.

Καὶ σεῖς μὲ τὰ χρυσὰ φτερά
 Ὀνειράτά μου ἔλατε
 Στὸ ἔρμιο τὸ καλύβι μας,
 Ἀγάλια ἀγάλια ἐμβάτε,
 Σιγὰ μὴ τὸ ξυπνήσετε.
 Κυττάξετε πῶς κάνει
 Ἀγγελος νάνι-νάνι.
 Ὀνειράτα εἶναι τοῦ φτωχοῦ
 Ἡ συντροφιά, ἡ ἐλπίδα.
 Τῆς χήρας ἡ παρηγοριά,
 Ὁ ἥλιος, ἡ ἀχτίδα.
 Ἐλάτε μὴν ἀφήσετε
 Τὴ μάνα του ποῦ κάνει
 Μαζὺ του νάνι-νάνι.

Ἀποκοιμήθη τὸ μικρὸ, κ' ἡ μάν' ἀποκοιμήθη
 Βαστώντάς το σφιχτὰ σφιχτὰ στὰ μητρικά της στήθη.
 Εὐλογημένο τρεῖς φορὰς τῆς χήρας τὸ κρεβάτι!
 Εὐλογημένο τρεῖς φορὰς! Κι' ἀνάθεμα στὸ μάτι
 Ὅποις κυττάζ' ἀτάραχο μικρὸ παιδί σὰν κάνει
 Στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάνας του τὴ νύχτα νάνι-νάνι.

ΕΚ ΤΟΥ ΣΑΜΟΥΗΛ.

Καλόγερε, τί καρτερεῖς κλεισμένος μὲς τὸ Κοῦγκι;
 Πέντε νομάτοι σῶμειναν κ' ἐκεῖνοι λαβωμένοι,
 Κ' εἶναι χιλιάδες οἱ ἐχθροὶ ποῦ σ' ἔχουνε ζωσμένον.
 Ἐλα νὰ δώσης τὰ κλειδιά, πέσε νὰ προσκυνήσης,
 Κι' ἀφέντης ὁ Βελήπασας δεσπότη θὰ σὲ κάμῃ.

Ἐτζί ψηλὰ ἀπὸ τὸ βουνὸ φωνάζει ὁ Πήλιο Γκούσης.
 Κλεισμένος μὲς τὴν ἐκκλησιὰ βρίσκει' ὁ Σαμουήλης,
 Κι' ἀγέρας πέρνει τὴ φωνὴ τοῦ Πήλιου τοῦ προδότη.

Χωρὶς ψαλμοὺς καὶ θυμιατὰ χωρὶς φωτοχυσία,
 Γονατισμένοι, σκυθρωποὶ, μπρὸς στὴν ὥραία Πύλη,
 Πέντε Σουλιώταις στέκονται μὲ τὸ κεφάλι κάτω.
 Βουβοὶ, δὲν ἀνασαίνουνε καὶ βλέπεις κάπου κάπου
 Ὅποις ἓνα χέρι σκόνεται καὶ κάνει τὸ σταυρὸ του.
 Ἀκίνητα στὸ μάρμαρο σέρνονται τὰ σπαθιά τους,
 Σπαθιά ποῦ τόσο ἐδούλεψαν γιὰ τὸ γλυκὸ τους Σούλι!

Ἀνοίγει ἡ Πύλη τοῦ ἱεροῦ, σκύφτουν τὰ παλληκάρια·
 Τάνδρειωμένα μέτωπα τὸ μάρμαρο χτυπᾶνε.
 Καὶ καρτεροῦν ἀκίνητα τοῦ γέροντα τὰ λόγια.

Ἐπρόβαλ' ὁ καλόγερος. Τὸ πρόσωπό του φέγγει
 Σὰ χιονισμένη κορυφή στοῦ φεγγαριοῦ τῇ λάμπῃ.
 Στὰ λαβωμένα χέρια του βαστοῦς' ἓνα βαρέλι
 Πῶκλειε μέσα θάνατο, φωτιά κι' ἀπελπισία.
 Ἐκεῖνο μόνο τῶμενε, ἐκεῖνο μόνο φθάνει.

Τὰ γόνατά του ἐχτύπησαν ὀρμητικὰ τὴν πλάκα,
 Ἐσήκωσε τὰ χέρια του, τὸ πρόσωπό του ἀνάρτει,
 Κι' οἱ πέντε τὸν ἐκύτταζαν βουβοὶ μέσα στὰ μάτια.
 Καὶ κλαίοντας ὁ Σαμουήλ, εἰς τῶνα του τὸ χέρι
 Τὸ ἱερὸ Ποτῆρί του καὶ στᾶλλο τῇ λαβίδᾳ,
 Ἀρχήνισε τὴν Κοινωνιὰ τοῦ Πλάστη νὰ μεράζῃ.

Ὁ πρῶτος ἐμετάλαβε, μεταλαβαίνει κι' ἄλλος,
 Τὴν ἔδωσε στὸν τρίτον, κι' ὁ τέταρτος τὴν πέρνει,
 Καὶ φθάνει ὡς τὸν ὕστερο καὶ τοῦ τήνε προσφέρει.
 Κ' ἐκεῖ ποῦ ἔψαλλ' ὁ παπᾶς μὲ τὴ γλυκεῖα φωνή του

«Τοῦ δείπνου σου τοῦ μυστικοῦ
 »Σήμερον υἱὲ Θεοῦ» ...

Φωναῖς ἀκούονται, χτυπιαῖς, ἀλαλαγμοὶ, ἀντάρα,
 Πλακῶσανε οἱ ἄπιστοι, καλόγερε τί κάνεις; ...
 Ἐσήκωσε τὰ μάτια του ὁ Σαμουήλ στὸν κρότο
 Καὶ στάζ' ἀπ' τῇ λαβίδᾳ του ἐπάνω στὸ βαρέλι
 Μιὰ φλογερὴ σταλαματιὰ ἀπ' τοῦ Θεοῦ τὸ γαῖμα...
 Ἀστροπελέκια ἐπέσανε, βροντάει ὁ κόσμος ὅλος
 Λάμπει στὰ γνέφ' ἡ ἐκκλησιὰ, λάμπει τὸ μαῦρο Κοῦγκι.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ

[Ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς θυγατρὸς Δρούμμονδ Οὐλφ, (ἐν Κερκύρα).]

Ἐσθύστηκε σὰν τὸν ἄφρὸ 'ς τὸ φύσημα τοῦ ἀνέμου!..

Ἐκεῖ ποῦ τὴν ἐθάψανε δὲν εἶδα κυπαρίσσια,
 Δὲν εἶδα κρίνους καὶ μυρτιαῖς, δὲν εἶδα πικροδάφναις.

Εἶδα μακρόθε τὰ βουνὰ τῆς Κιάφας νεκρωμένα

Καὶ τὴν πλατεῖα τῇ θάλασσᾳ καὶ τοῦρανοῦ τὰ νέφη

Νὰ παραστέκουν σιωπηλὰ καὶ νὰ θωροῦν τὸ μνημα,

Ὡσὰν νὰ θέλαν νὰ σοῦ εἰποῦν - «Πατέρα, μὴ δακρύζῃς.

» Βλέπε κ' ἐμᾶς πῶς εἴμεθα σὰν τὴν καρδιά σου μαῦρα!

» Πατέρα, μὴν καταραστῇς τὸ χῶμα ποῦ τὴν ἔχει.

» Ἀγάπησέ το ἐγκαρδιακά. Κι' ἀνίσως μιὰν ἡμέρα

» Μακρὰ σὲ ρίξουν ἀπ' ἐδῶ τοῦ κόσμου ἢ τρικυμῖαις,

» Μὴ λησμονήσῃς τὸ μικρὸ τὸ μνημα τοῦ παιδιοῦ σου.

» Στρέψε τὸ βλέμμα σου συχνὰ 'ς τὴ γῆ ποῦ τάγκαλιάζει,

» 'Σ τὴ γῆ ποῦ τῶδωκε ταφή. Κ' ἐκεῖ ποῦ ὁ λογισμός σου

» Θὰ σοῦ ξυπνᾷ 'ς τὰ σωθικά τοῦ Χάρου τὸ φαρμάκι,

» Θυμήσου τὰγγελοῦδί σου κρυφὰ νὰ ζευγαρόνῃς

» Μ' αὐτὴν τὴ δύστυχη τὴ γῆ ὅπου διψᾷ γι' ἀγάπη.»

Ἐσθύστηκε σὰν τὸν ἄφρὸ 'ς τὸ φύσημα τοῦ ἀνέμου!..